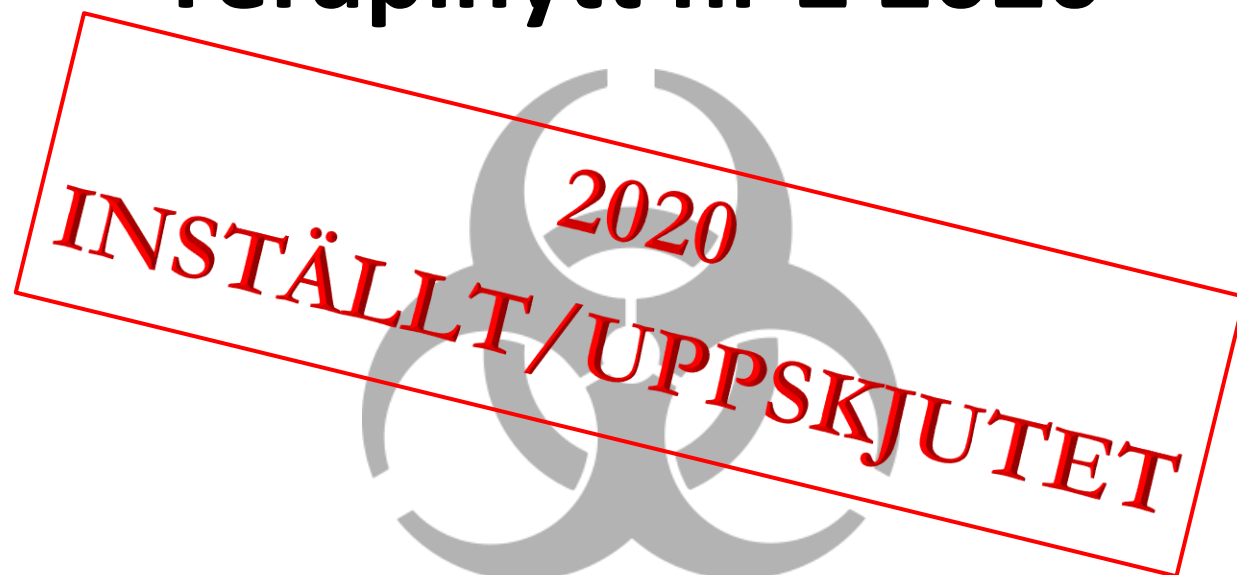

Terapinytt nr 2 2020

I detta nummer:

Ordförande har ordet	2	Minskad antibiotikaförskrivning i samband med covid-19	7
Var hittar jag restnoterade läkemedel på Vårdgivarwebben?	3	Tips vid ordination med receptfavorit	9
Införandet av Journalia-AK skjuts upp	4	Nyheter i korthet	11
Picato – riskerna överväger nyttan vid behandling	4	Information/önskemål från apoteken ...	13
Förändringar i förmånslagen påverkar dig som skriver recept	5	Läkemedelskommitténs utbildningar under hösten	14

Tamara Adem,
Specialist i
allmänmedicin,
Ordförande
Läkemedelskommittén
Halland

Charlotta Eriksson,
Informationsapotekare
Läkemedelskommittén
Halland,
Läkemedelsstrateg

Elin Larnemo,
Sjuksköterska,
Objektspecialist
Läkemedel

Linda Nordlöf,
Receptarie,
Objektspecialist
läkemedel

Johan Bergström,
Specialist i
allmänmedicin, Vice
ordförande och
Informationsläkare
Läkemedelskommittén
Halland

Ordförande har ordet

Med anledning av läget med covid-19 blir Terapinytt nr 2 2020 ett kraftigt förkortat nummer som skickas ut digitalt. På så vis kan vi ändå få ut de viktigaste läkemedelsrelaterade nyheterna till er och minskar risken för inaktuella uppgifter (när vi trycker tidningen har vi minst en månads ledtid från att redaktion lämnar ifrån sig materialet till att tidningen är färdig att levereras till er läsare).

Läkemedelskommittén Halland (LkH) är en flexibel verksamhet och under rådande omständigheter har vi ställt om vårt arbete. Precis som bilden på förstasidan illustrerar har vi varit tvungna att ställa in eller skjuta upp de flesta av våra utbildningar, seminarier och verksamhetsbesök under våren, och vi får se om, och i så fall i vilken form, de kan återupptas till hösten. Vårens utbildningsturné för sjuksköterskor med förskrivningsrätt blev också inställd, men där har vi istället på prov genomfört utbildningstillfället som en livesänd webbföreläsning, som också går att se i efterhand. Vi kommer under sommaren att utvärdera om detta är ett alternativ även för seminarier.

I nuläget är bevakning av läkemedelstillgång av hög prioritet för LkH. I den mån det är möjligt försöker vi även hjälpa till med förebyggande av läkemedelsbrist. LkH bidrar med kunskap och läkemedelsperspektiv i covid-19-relaterade frågor vid framtagandet av vårdriktlinjer och behandlingsråd och vi samverkar med olika verksamheter, både i Region Halland och nationellt, även när det gäller andra aktuella frågor inom läkemedelsområdet.

Har du sett det nya kapitlet i Terapirekommendationer Halland: [Covid-19 primärvård](#)? Detta är bland annat tänkt att vara ett komplement till den information som finns i de regionala vårdriktlinjerna Medicinsk vårdriktlinje covid-19 primärvård respektive Palliativ vård i livets slutskede vid covid-19, två vårdriktlinjer som LkH varit delaktiga i att ta fram.

Kapitlet uppdateras kontinuerligt, eftersom kunskapsläget förändras så snabbt, och de olika avsnitten har datum för senaste uppdatering. Särskilt delkapitlet [Aktuellt om covid-19](#) kan vara värt att kasta ett öga på varje vecka! I det strävar vi efter att förtydliga och kommentera de senaste nyheterna och rönen om läkemedelsrelaterade frågor som uppstått på grund av situationen med covid-19.

Skulle Region Halland publicera en regionövergripande riktlinje som innefattar behandlingsrekommendation för ett område vi redan har ett avsnitt om, så raderar vi informationen i Terapirekommendationer Halland och hänvisar istället till den fastställda riktlinjen. Detta för att undvika att förskrivare skulle ha motstridiga rekommendationer att förhålla sig till.

Saknar du information om ett restnoterat läkemedel? Har du en fråga du vill att vi tar upp i det nya kapitlet Covid-19 primärvård? Eller har du någon annan fråga eller synpunkt? Maila oss gärna på lakemedelskommitten@regionhalland.se.

Tamara Adem | Specialist i allmänmedicin,
Ordförande Läkemedelskommittén Halland

Var hittar jag restnoterade läkemedel på Vårdgivarwebben?

Charlotta Eriksson | Informationsapotekare, Läkemedelsstrateg

Som en del av Läkemedelskommittén Hallands arbetsuppgifter bevakar och rapporterar vi om restnoteringar, avregistreringar och indragningar av läkemedel som förskrivs i öppenvården. Tidigare har restnoteringar presenterats i nyhetsflödet på Vårdgivarwebben och på intranätet, alternativt har vårdenheter kontaktats direkt om det har gällt läkemedel som enbart förskrivs till ett fåtal patienter.

I samband med det ökade nyhetsflödet gällande covid-19 vill vi inte fylla på ytterligare med nyheter om det inte berör många patienter eller

är en större avregistrering eller indragning. Därför presenterar nu Läkemedelskommittén Halland nyheter om restnoteringar, indragningar och avregistreringar för öppenvårdsläkemedel på sidan [Restnoterade Läkemedel](#) på Vårdgivarwebben. Denna sida länkas till via Terapirekommendationer Hallands förstasida.

Precis som tidigare är även Läkemedelskommitténs nyheter om restnoteringar sökbara på Vårdgivarwebben via läkemedelsnamn eller substansnamn.

Webbplats för vårdgivare > Behandlingsstöd > Läkemedel > Restnoterade läkemedel

Restnoterade läkemedel

Brist på ett läkemedel uppstår när tillverkaren inte kan leverera sitt läkemedel på grund av till exempel problem i tillverkningen, brist på aktiv substans eller att efterfrågan på läkemedlet blir oväntat hög.

Region Halland bevakar efter bästa förmåga uppgifter om restnoteringar för rekvisitionsläkemedel (Läkemedelsenheter, LME) respektive receptläkemedel (Läkemedelskommittén Halland, LkH).

Nyheter om restnoterade läkemedel

Via nedanstående länk finner du information om receptläkemedel som är restnoterade, avregistrerats eller dragits in.

[Klicka på denna länk för Läkemedelskommittén Hallands nyheter om restnoterade läkemedel.](#)

Figur 1. Läkemedelskommitténs nyheter om restnoterade läkemedel, följ länken för att nå listan i Figur 2.

Nyhetsarkiv

[Adalat 10 mg avregistreras](#)

Publicerad: 2020-05-15

Adalat (Nifedipin) 10 mg kommer att avregistreras i Sverige den 1 oktober 2020 på läkemedelsföretagets begäran. Även om avregistreringsdatumet ligger ett tag fram i tiden kan det vara lämpligt att redan nu börja fundera på behandlingsalternativ. Troligen kan läkemedlet försvinna från marknaden tidigare än vid avregistreringsdatumet, eftersom marknadsföringen av Adalat upphör den 1 juni 2020. Adalat tillhör läkemedelsgruppen kalciumblockerare. Läkemedlet...

[Läkemedel](#) [Restnoterade läkemedel](#)

[Uppdaterad information – riskerna med Picato-behandling överväger nyttan](#)

Publicerad: 2020-04-29

I januari 2020 återkallades tillfälligt Picato (ingenolmebutat) som har använts vid behandling av aktinska keratoser. Detta efter en rekommendation från den europeiska läkemedelsmyndigheten EMA:s (European Medical Agency) säkerhetskommitté PRAC, som en försiktighetsåtgärd på grund av möjligt ökad risk för hudcancer. Den 11 februari 2020 avregistrerades Picato på företagets begäran i Europa. Den 17 april bekräftade PRAC att den granskning man...

[Restnoterade läkemedel](#)

[Behandlingsalternativ vid restsituationer för menopausal hormonbehandling \(MHT\)](#)

Publicerad: 2020-04-21

Under en längre tid har flertalet läkemedel som används vid menopausal hormonbehandling (MHT, tidigare HRT) dragits med leveransproblem. Därför finns nu nedan sammanställt en översiktstabell för tillgänglighet av MHT, baserad

Filtrera på område

[Visa alla nyheter](#)

[Analyser och provtagning](#)

[Generell](#)

[Hallandskatalogen](#)

[Hjälpmedel](#)

[IT-stöd i vården](#)

[Läkemedel](#)

[Restnoterade läkemedel](#)

[Utveckling och forskning](#)

Figur 2. Nyheter relaterade till restnoterade läkemedel, kan även hittas genom att söka på substans- eller läkemedelsnamn i sökrutan på Vårdgivarwebben.

Senaste nytt kring implementeringen av Journalia-AK – Införandet skjuts upp till vecka 39

Elin Larnemo | Projektledare/Objektspecialist Läkemedel

I Terapinytt nr 1 2020 informerade vi om att Auricula Ordinationsstöd skulle stängas ner under maj 2020. Detta till följd av att leverantören UCR inte har möjlighet att tillgodose de nya EU-krav som kommer att ställas på medicintekniska produkter i en ny förordning ([MDR 2017/745](#)) och ingen ytterligare utveckling av systemet ska göras. Till följd av det pressade läget i vården som covid-19 har skapat har dock EU förlängt tidsfristen för införandet av förordningen med ett år. Den skulle annars ha trätt i kraft 26 maj 2020.

UCR har med utgångspunkt i EU:s beslut och på grund av det pressade läget i vården beslutat sig för att hålla Auricula Ordinationsstöd i drift fram till 30 november 2020.

Styrgruppen för projektet har utifrån dessa nya förhållningsregler beslutat att **ny planerad driftsättning av Journalia-AK i Region Halland istället blir vecka 39** för alla berörda vårdenheter.

Projektet arbetar nu vidare med tester, anpassningar samt validering av migrerad data

från Auricula till Journalia-AK. Förhoppningen är att all viktig information som idag finns registrerad i Auricula kommer att flyttas över (migreras) och finnas tillgänglig i Journalia-AK vid driftstart.

De utbildningar som varit planerade flyttas istället fram till i höst (v.37-38). Även onlinekurser kommer finnas tillgängliga inför driftstarten.

På Vårdgivarwebben finns en [informationssida för Journalia-AK](#) där det går att läsa mer och se den senast uppdaterade informationen.

Vid frågor, kontakta
elin.larnemo@regionhalland.se

Picato - risker överväger nyttan vid behandling

Charlotta Eriksson | Informationsapotekare, Läkemedelsstrateg

I januari 2020 återkallades tillfälligt Picato (ingenolmebutat) som har använts vid behandling av aktiniska keratoser. Detta efter en rekommendation från den europeiska läkemedelsmyndigheten EMA:s (European Medical Agency) säkerhetskommitté PRAC, som en försiktighetsåtgärd på grund av möjligt ökad risk för hudcancer. Den 11 februari 2020 avregistrerades Picato på företagets begäran i Europa. Den 17 april bekräftade PRAC att den granskning man har gjort har visat att riskerna

med Picato överväger nyttan, och att effekten av läkemedelsbehandlingen dessutom inte bibehålls lika bra som för andra läkemedel registrerade på indikationen. Patienter som har använt Picato uppmanas vara uppmärksamma på eventuella hudförändringar. För mer information, läs nyheten [EMA review of Picato concludes medicine's risks outweigh its benefits](#) från 2020-04-17 på EMA:s hemsida eller [Behandling med Picato kan öka risken för hudcancer](#) från 2020-04-20 på Läkemedelsverkets hemsida.

Förändringar i förmånslagen påverkar dig som skriver recept

Linda Nordlöf | Receptarie, Objektspecialist läkemedel

Charlotta Eriksson | Informationsapotekare, Läkemedelsstrateg

Den 2 juni 2020 ändras förmånslagen ([Lagen \(2002:160\) om läkemedelsförmåner m.m.](#)) vilket innebär förändringar både för förskrivare och patienter.

I dagsläget ska apotek enbart erbjuda patienter utbyte av läkemedel till billigast motsvarande generika om läkemedlet ingår i läkemedelsförmånen. Från och med 2 juni 2020 ska även förskrivna läkemedel som inte ingår i läkemedelsförmånen kunna erbjudas att bytas ut till ett likvärdigt läkemedel inom förmånen till följd av lagändringen.

Exempel på läkemedel utanför förmånen som nu kan bytas till generika inom förmånen:

- Blodtrycksmedicinen Atacand – kan bytas till generiskt candesartan.
- Neovletta och Cerazette – kan bytas till motsvarande preventivmedel inom förmånen.
- Livial – menopausal hormonbehandling kan bytas till generiskt tibolon.
- ADHD-medicinen Strattera – kan bytas till generiskt atomoxetin.
- Läkemedel vid trängningsinkontinens Vesicare kan bytas till generiskt solifenacin.
- SSRI-läkemedlet Cipralex kan bytas mot generiskt escitalopram.

Lagändringen omfattar dock inte substanser som saknar generika inom läkemedelsförmånen.

Detta innebär att bland annat sildenafil (Viagra) och tadalafil (Cialis) inte heller framöver kommer att omfattas av generikautbyte. Förskrivare bör därför ge sitt medgivande till generikautbyte för dessa preparat i doseringstexten eller i förskrivarkommentar till apoteket.

Vad ska särskilt anges vid receptförskrivning från och med 2 juni 2020?

1. Om patienten är förmånsberättigad eller ej (se [förttydligande på Vårdgivarwebben](#) för vem som är förmånsberättigad i Sverige).
2. Om förutsättningarna för förmån är uppfyllda eller ej när läkemedel med förmånsbegränsning förskrivs, se nästa sida.
3. Om läkemedlet ska lämnas ut kostnadsfritt till patienten enligt Smittskyddslagen (som tidigare).

Vill du ha mer utförlig sammanställning, se [Förändringarna i förmånslagen](#) på Vårdgivarwebben. Här återfinns även det [informationsmaterial som har gått ut till verksamheterna](#).

För praktisk information om hur förändringarna ser ut vid dosförskrivning har Inera sammanställt en [handledning för Pascal](#).

Praktiska förändringar i NCS Läkemedelsmodul för dig som förskrivare

Tidigare har förskrivare haft valet att ange om förskrivning av ett läkemedel görs inom eller utanför läkemedelsförmånen genom att välja mellan ”med förmån” eller ”utan förmån” på receptet, för att visa om patienten bedöms uppfylla villkor för förmån eller ej. I och med att även läkemedel som inte ingår i

läkemedelsförmånen kan bytas till ett likvärdigt läkemedel inom förmånen kommer denna ruta att försvinna och informationen ska anges på annat sätt.

Patienten är förmånsberättigad

Det tidigare fältet "Begränsad förmån" har ersatts av fältet "Patienten är förmånsberättigad". Här är alternativet "Ja" förvalt (Bild 1). Mer information om [vem som är förmånsberättigad finns på Vårdgivarwebben](#).

Läkemedel utom förmån

För läkemedel som inte ingår i läkemedelsförmånen innebär förändringarna i förmånslagen att apoteken är skyldiga att erbjuda patienterna utbyte till likvärdigt läkemedel som ingår i förmånen om sådant finns. Inga ändringar i receptet behöver göras för att utbytet ska kunna ske.

Vill du som förskrivare däremot av medicinska skäl motsätta dig att utbyte sker för ett läkemedel som inte ingår i läkemedelsförmånen, ska detta markeras vid förskrivning. Detta innebär dock att patienten får betala hela kostnaden för läkemedlet.

Läkemedel med förmånsbegränsning

Förmånsbegränsning innebär att vissa läkemedel ingår i läkemedelsförmåner endast för ett visst användningsområde/indikation eller en viss patientgrupp. För läkemedel med förmånsbegränsning (se exempel nedan) måste villkoren för förmånsbegränsningen vara uppfyllda för läkemedlet för att utbyte ska kunna ske. Hur du som förskrivare anger om villkoren är uppfyllda kommer att förändras från den 2 juni.

Villkor för förmånsbegränsningen uppfylls inte

Uppfylls inte villkoren för förmånsbegränsningen ska förskrivaren från och med 2 juni enligt ändringarna i förmånslagen ange i doseringsanvisningen att villkor för förmånsbegränsningen inte är uppfyllda (Bild 2).

The screenshot shows a form titled 'Läkemedel'. It has two radio buttons: 'Godkända läkemedel' (selected) and 'Icke godkända läkemedel'. Below are several dropdown menus: 'Läkemedel' (Isoptin Retard), 'Form' (Depottablett), 'Styrka' (120 mg), 'Förpackning' (98 styck), and 'Förp. typ' (Blister, 98 tabletter (kalenderförpackning)). At the bottom, there is a dropdown menu 'Patienten är förmånsberättigad' with 'Ja' selected, and a text input 'Antal' with '1' entered. A red rectangle highlights the 'Patienten är förmånsberättigad' dropdown and the 'Antal' field.

Bild 1. Patienten är förmånsberättigad - "ja" är förvalt svarsalternativ.

The screenshot shows a form titled 'Läkemedel' for 'Malastad'. It has two radio buttons: 'Godkända läkemedel' (selected) and 'Icke godkända läkemedel'. Below are several dropdown menus: 'Läkemedel' (Malastad), 'Form' (Filmdragerad tablett), 'Styrka' (250 mg/100 mg), 'Förpackning' (12 tablett(er)), and 'Förp. typ' (Blister, 12 tabletter). At the bottom, there is a dropdown menu 'Patienten är förmånsberättigad' with 'Ja' selected, and a text input 'Antal' with '1' entered. Below the form, there is a section 'Dosering/ordination' with 'Behandlingsorsak' (malariaprofylax), 'Dosering' (1+0+0+0), 'Doseringsanvisning' (1 tablett dagligen. Påbörjas 1 dygn före ankomst till malariao område, fortsatt 7 dygn efter utresa från malariao område), and 'Behandlingsändamål' (Förebygger malaria). A red rectangle highlights the 'Doseringsanvisning' field, which contains the text 'Begränsad förmån' and 'Villkor ej uppfyllda'. To the right of the form, there is a box titled 'Begränsad förmån' with the text 'Ange i doseringsanvisningen om villkor för förmån är uppfylld eller ej.' and 'Subventioneras inte vid malariaprofylax.'

Bild 2. Patienten uppfyller inte villkoren för förmånsbegränsningen för Malastad. Information till apoteket om att villkor inte uppfylls anges i doseringsanvisningen. Ytterligare information om förmånsbegränsningen finns under "Begränsad förmån".

Villkor för förmånsbegränsningen uppfylls

Om villkoren för förmånsbegränsning uppfylls behöver ingen kommentar göras (Bild 3). Observera att om ingen kommentar står i doseringsanvisningen kommer farmaceuter på apoteken att förutsätta att villkoren för förmånsbegränsning uppfylls.

Läkemedel
☒ Godkända läkemedel ☐ Icke godkända läkemedel Favorit \$ **RekOrd** Läkem/subst Utbytbar FASS

Läkemedel Isoptin Retard
Form Depottablett Antal 1 Förpackning 98 styck Förp. typ Blister, 98 tabletter (kalende Ja Förmån

Styrka 120 mg
Förpackning 98 styck
Förp. typ Blister, 98 tabletter (kalenderförpackning) Ändra förp. Ta bort förp.

Patienten är förmånsberättigad Ja Antal 1

Dosering/ordination
Behandlingsorsak mot snabb hjärtrytm vid förmaksflimmer
Dosering 1+1+1+0 st
Doseringsanvisning 1 tablett 3 gånger dagligen.
Begränsad förmån
Behandlingsändamål Mot snabb hjärtrytm vid förmaksflimmer

Begränsad förmån
Ange i doseringsanvisningen om villkor för förmån är uppfyllt eller ej.
Subventioneras vid behandling av högt blodtryck endast för patienter som inte kan använda kardi selektiva kalciumflödeshämmare.

Bild 3. Patienten uppfyller villkoren för förmånsbegränsningen för Isoptin Retard. Ingen kommentar behövs i doseringsanvisningen. För den observante står det under den utökade informationen för begränsad förmån att information om villkor för förmån uppfylls ska anges i doseringsanvisningen, men detta kan förbises.

Minskad antibiotikaförskrivning i samband med covid-19

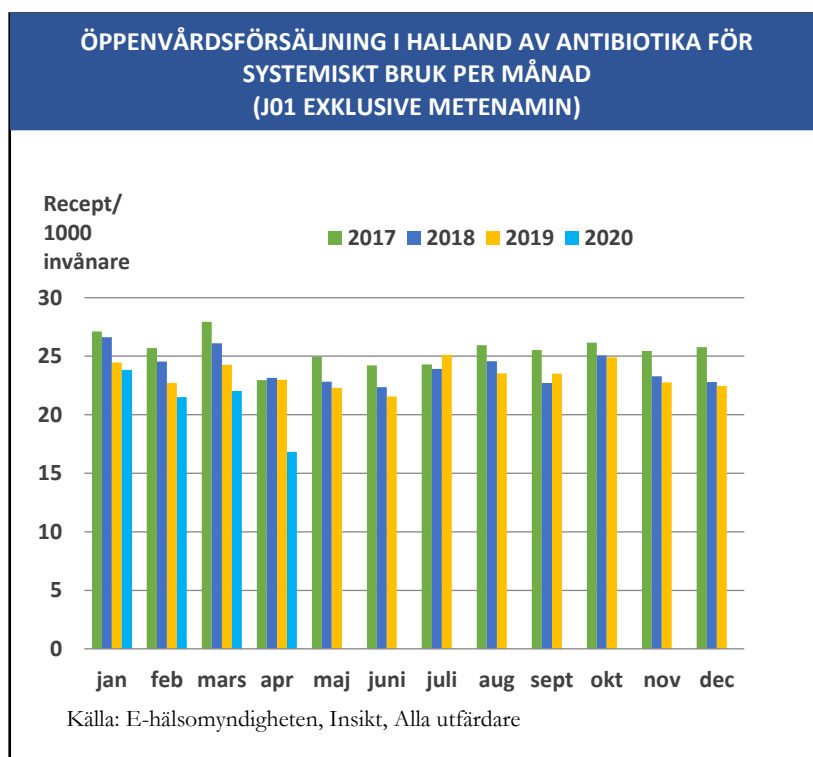
Johan Bergström | Informationsläkare, Specialist i allmänmedicin

En kraftig minskning av antalet uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare ses i april 2020 jämfört med föregående år.

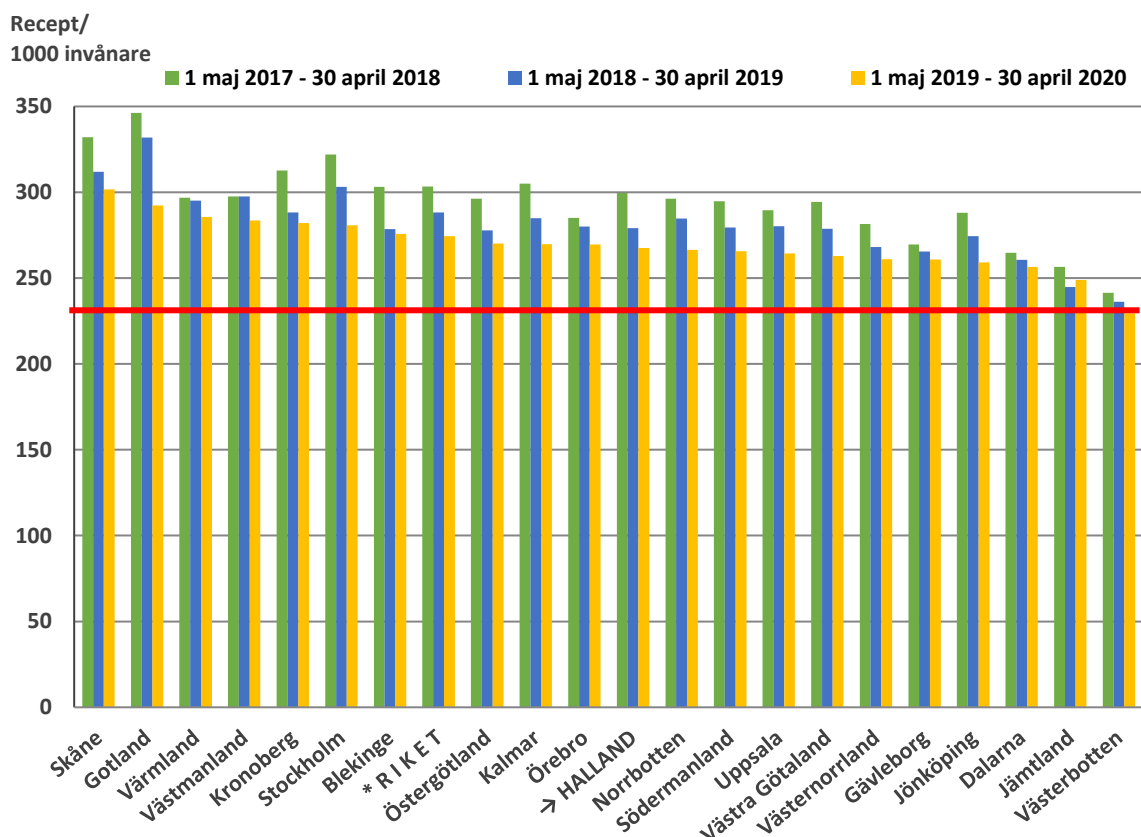
Minskningen var 27 % i Halland och 26 % i riket. Det är huvudsakligen penicillin V (ex. Kåvepenin,) som minskat.

Minskning var mest uttalad för barn i åldersgruppen 0-5 år, där luftvägsantibiotika i Halland minskade med 75 % (penicillin V minskade med 80 %).

Minskad smittspridning till följd av förhållningsreglerna under covid-19-pandemin kan vara en orsak, minskat vård sökande och därmed minskad överförskrivning av antibiotika kan också bidra.

**ÖPPENVÅRDSFÖRSÄLJNING I SVERIGE AV ANTIBIOTIKA FÖR SYSTEMISKT BRUK
(J01 EXKLUSIVE METENAMIN)
Rullande medelvärde 12 månader (maj - april)**

I datan ingår all förskrivning till personer folkbokförda i en region, inklusive förskrivning från nätläkare. Nätläkare står för 1,9 % av antibiotikaförskrivningen i Halland under det senaste året, respektive 3,2 % av förskrivningen under april månad. Från nätläkare förskrivs framförallt urinvägsantibiotika. Pivmecillinam (ex. Selexid) är den vanligaste förskrivna antibiotikan och det femte vanligast förskrivna preparat från nätläkare på årsbasis.

De fem vanligast förskrivna läkemedlen från nätläkare till invånare i Halland:

1. Vermox (läkemedel mot springmask)
2. Desloratadin (antihistamin mot allergiska besvär)
3. Mollipect (slemlösande hostmedicin)
4. Cocillana-Etyfin (hostdämpande hostmedicin, narkotikaklassad)
5. Pivmecillinam (antibiotika mot urinvägsinfektion, ex. Selexid)

3. Stjärna (*) kan läggas till för att ersätta delar av ett namn om man är osäker på stavning eller vill söka på ett ord som inte är i början av favoritnamnet. § + * + **hela eller delar av sökordet + tab** ger en möjlighet till fritextsökning på t.ex. indikation eller styrka oavsett var i favoritnamnet sökordet är placerat.

Man kan även kombinera punkt 2 och 3. Exempelvis ger §*hypertoni ger 15 träffar medan §enal*hyper endast ger tre träffar.

Det är också möjligt att söka på hela eller delar av mer än ett sökord, men sökorden behöver då komma i rätt ordning utifrån favoritnamnet. Till exempel kan man söka på §*barn*astm*laba (se bild 3), medan exempelvis §*laba*barn inte ger några träffar alls.

Välj favorit		
Sökurval	Paket	Favoritnamn / Kommentarer
Favoritnamn	: Centrala favoriter	
*barn*astma*laba	Bufomix Easyhaler inhalationspulver 160 µg+4,5 µg/dos 1x2 (Barn Astma - LABA+ICS)	Skapad av terapigrupp Allergi/Astma/KOL
☒ Centrala favoritpaket	Bufomix Easyhaler inhalationspulver 320 µg+9 µg/dos 1x2 (Barn Astma - LABA+ICS)	Skapad av terapigrupp Allergi/Astma/KOL
☒ Klinikunika favoritpaket	Bufomix Easyhaler inhalationspulver 80 µg+4,5 µg/dos 1x2 (Barn Astma - LABA+ICS)	Skapad av terapigrupp Allergi/Astma/KOL
☒ Centrala favoriter	Flutiform inhalationsspray 125 µg+5 µg/dos 2x2 (Barn över 12 år Astma - LABA+ICS)	Skapad av terapigrupp Allergi/Astma/KOL
☒ Klinikunika favoriter	Flutiform inhalationsspray 50 µg+5 µg/dos 2x2 (Barn under 12 år Astma - LABA+ICS)	Skapad av terapigrupp Allergi/Astma/KOL
☒ Personliga favoriter	Oxis Turbuhaler inhalationspulver 4,5 µg/dos 1x2 (Barn över 6 år Astma - LABA)	Skapad av terapigrupp Allergi/Astma/KOL
Sök	Oxis Turbuhaler inhalationspulver 9 µg/dos 1x2 (Barn över 6 år Astma - LABA)	Skapad av terapigrupp Allergi/Astma/KOL

Bild 3. Sökträffar för §*barn*astma*laba

Vissa favoritgrupper har samma märkning i alla sina favoritnamn. Då kan man söka på exempelvis §*ssk eller §*tand för att få fram alla favoriter med samma märkning, alternativt lägga till ytterligare ett sökord för att minimera antalet träffar.

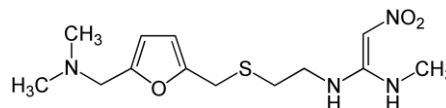
Nyheter i korthet

Charlotta Eriksson | Informationsapotekare, läkemedelsstrateg

Permanent indragning av ranitidin

Histamin-2-antagonisten ranitidin, som används till patienter med gastroesofageal refluxsjukdom eller magsår, [drogs tillfälligt in från den svenska marknaden](#) av Läkemedelsverket i september 2019. Detta till följd av att låga halter av den cancerogena N-nitrosodimetylamin (NDMA) hade upptäckts i läkemedlen. Sedan dess har både European Medical Agency (EMA) och Food and Drug Agency (FDA, den amerikanska motsvarigheten) undersökt orsaken till att NDMA upptäckts i produkterna och vilka hälsoeffekter de kan medföra.

Även om utredningarna inte är fullständigt klara har EMA:s expertmyndighet CHMP beslutat om en [permanent indragning av ranitidin](#), till dess att tillverkarna kan bidra med mer data om varifrån NDMA-föreningarna kommer ifrån och deras eventuella hälsoeffekter. Indragningen är en

säkerhetsåtgärd, för även om EMA betraktar risken för cancerutveckling som låg vid användande av ranitidin innehåller flera produkter nivåer över vad som anses acceptabelt.

I nuläget är källan till NDMA oklar, men det finns vissa bevis för att det kan bildas under nedbrytning av ranitidin, med ökande nivåer närmare bäst-före-datum. Studier har även visat att NDMA kan bildas från ranitidin inne i kroppen, även om resultaten är motstridiga.

Till följd av indragningen av ranitidin är famotidin (Pepcid) i nuläget den enda tillgängliga histamin-2-antagonisten för behandling av gastroesofageala besvär.

Stöd vid läkemedelshantering från Region Skåne

Region Skåne har tagit fram ett [stöd för krossning av läkemedel](#) både för läkemedel som administreras peroralt och i enteral sond. Detta stöd är framtaget av apotekare, sjuksköterskor och läkare inom Region Skåne.

I samma stöd finns även information om spädning av antibiotika inför injektion/infusion. Observera att innehållet i läkemedelshanteringsstödet inte är anpassad till varje enskild patient, utan är allmän rådgivning.

Behëpan tabletter utgår

Läkemedelsföretaget Pfizer har meddelat att de upphört att tillhandahålla **Behëpan** (kobalamin) tabletter från och med 20 april 2020. I nuläget berörs inte Behëpan i injektionsform.

De två andra perorala läkemedel som tillhör utbytesgruppen för kobalamin, Betolvex och Betolvidon, finns fortsatt tillgängliga.

Peroral diklofenak receptbeläggs

Från och med 1 juni 2020 kommer tabletter och kapslar innehållande substansen **diklofenak** enbart kunna köpas på recept. Peroral användning av diklofenak, som tillhör gruppen icke-steroida antiinflammatoriska läkemedel (NSAID), har sammankopplats med en ökad risk för hjärt- och kärlsjukdomar jämfört med övriga NSAID-läkemedel. I en studie från 2018 såg man den ökade risken även vid lägre doser och kortare behandlingstid av läkemedlet, vilket är grunden till att Läkemedelsverket valt att avsluta försäljningen av diklofenak receptfritt. Vid egenvård kan patienter istället

rekommenderas produkter som innehåller paracetamol, ibuprofen eller naproxen.

Beslutet berör inte topikala beredningar innehållande diklofenak. Dock avråder Läkemedelskommittén Halland från överdriven användning av dessa beredningar med diklofenak ur miljösynpunkt, då våra reningsverk inte klarar av att rena bort diklofenak.

OBS! Vid receptförskrivning av peroral NSAID rekommenderas naproxen och ibuprofen i första hand, eftersom diklofenak är förenat med risker enligt ovan.

Nationella läkemedelslistan skjuts upp

I senaste Terapinytt rapporterade vi om att Nationella läkemedelslistan (NLL) skulle införas 1 juli i år.

Till följd av covid-19 har riksdagen dock tagit ett beslut **att senarelägga införandet av NLL** till 1 maj 2021. Läs mer på [riksdagens hemsida](https://www.riksdagens.hemsida.se).

Fosterpåverkan och amning visas nu vid interaktionssökningar i Janusmed

Det går nu att få information om påverkan av flera läkemedel samtidigt vid graviditet och amning via **Janusmed**.

Dessa två funktioner kan dessutom nås utan inloggning, vilket däremot fortfarande Janusmed Interaktioner och Janusmed

Riskprofil kräver på grund av upphovsrättsliga skäl. Se och läs mer på [Janusmed](https://janusmed.se).

The screenshot shows the Janusmed web application interface. At the top, there's a navigation bar with 'Hem', 'Info', 'Kontakt', and 'Logga in'. Below this is a search bar with the text 'Sök på läkemedelsprodukt och/eller substans'. The search results show 'Buventol Easyhaler' and 'Ibuprofen'. Below the search bar, there are buttons for 'Interaktioner', 'Riskprofil', 'Fosterpåverkan' (highlighted in yellow), and 'Amning' (highlighted in green). The 'Fosterpåverkan' section is expanded, showing a table with columns 'Läkemedelsprodukt/substans', 'Klass', and 'Bedömning'. The table lists 'Buventol Easyhaler' and 'Ibuprofen' with their respective risk ratings (2 and 1) and descriptions of potential fetal effects.

Läkemedelsprodukt/substans	Klass	Bedömning
Buventol Easyhaler Salbutamol - för inhalation	2	Det är viktigt med adekvat behandling av astma under graviditeten. Erfarenheten av användning av salbutamol är betryggande och man kan utesluta... Läs hela bedömningen >>
Ibuprofen		
Ibuprofen - lokalt	2	Ibuprofen gel kan användas under graviditet utan risk för fosterpåverkan, om appliceringen sker på intakt hud och rekommenderad maxdos inte... Läs hela bedömningen >>
Ibuprofen - systemiskt	1	Ibuprofen skall inte användas för regelbunden kontinuerlig behandling under sen graviditet bland

Information/önskemål från apoteken i Halland till sjukvården

Läkemedelskommittén Halland har utarbetat kanaler för dialog mellan apotek och sjukvård. Har ni någon fråga som ni vill lyfta generellt för dialog, både om ni jobbar på apotek och om ni jobbar inom sjukvården, kontakta gärna oss på lakemedelskommitten@regionhalland.se så kan vi samordna kommunikationen.

Hänvisa inte covid-19-fall till apotek

Apoteken i Halland vill på förekommen anledning **uppmärksamma vårdcentralerna på att inte hänvisa misstänkta eller bekräftade covid-19-fall till apoteken för egenvård eller för att hämta ut receptbelagda läkemedel**, utan att det ska ske med hjälp av anhöriga/ombud. Patienter som inte har anhöriga kan vända sig bland annat till Röda Korset i respektive kommun som gärna hjälper till med apoteksbesök via engångsfullmakter.

Som förskrivare kan det vara bra att reflektera över att de fraser som används i slutet av

besöket i vanliga fall inte alltid är lämpliga för covid-19-fall. Även om patienter inte medvetet skickas till apoteket av förskrivaren, kan orden ”då finns ditt recept redo att hämtas på apoteket” tolkas som att det är okej att patienten själv besöker ett apotek. Eftersom apotekens kunder ofta kan tillhöra en riskgrupp och eftersom apotekspersonal inte har tillgång till skyddsutrustning, vill apoteken inte att misstänkta/bekräftade covid-19-fall besöker dem.

Maxdos och aktuell dosering på recept

Den 1 april 2020 kom ett nytt tillägg i förordningen (2009:659) om handel med läkemedel som begränsar den mängd läkemedel som får expedieras på apotek, förordning (2020:164). Mängden läkemedel som får expedieras vid ett tillfälle får motsvara det beräknade behovet för upp till 90 dagar och två tredjedelar av läkemedelsuttaget ska ha förbrukats innan ett nytt uttag får göras. Apotek har alltså laglig rätt att neka en patient uttag av läkemedel för mer än tre månader.

Det finns några **problem som kan uppstå**:

- Saknas information om maxdos, kan apoteken inte göra en bedömning om när nästa uttag får ske. Enligt Läkemedelsverkets föreskrifter (HSLF:FS 2019:32) ska **information om maximal dygnsdos** anges på recept när ”vid behovs”-dosering används.

- **Vid dosändringar** måste nytt recept med uppdaterad dosering skrivas, så att patienter inte hamnar i en situation där de nekas hämta ut sin medicin trots att den är slut. Ett problem relaterat till detta är att patienter inte alltid vet hur de ska ta medicinen, utan fortsätter med den gamla doseringen som står tryckt på läkemedelsförpackningen.

De halländska apoteken önskar därför att information om maxdos skrivs ut i doseringstexten för läkemedel med doseringen ”vid behov” eller ”enligt ordination”. Extra viktigt är detta vid förskrivning av narkotiska eller smärtlindrande läkemedel.

Läkemedelskommitténs utbildningar under hösten

Vi lever just nu i en föränderlig tid. Ingen vet hur hösten 2020 ser ut, men Läkemedelskommittén Halland planerar för att genomföra två seminarieomgångar under hösten även om formen för föreläsningarna i nuläget är oklar. Det ena seminariet som planeras för är vårens seminarium om gynekologi – menopausal hormonbehandling och vulvabesvär, som vi fick ställa in med kort varsel. Då datumen ännu inte är satta kommer vi att gå ut med dessa senare.

Vi planerar också för att ge ut Terapinytt nr 3 under oktober månad i ordinarie (tryckt) form. Vill du bidra med en artikel eller ge oss något uppslag så kontakta oss gärna enligt nedan.

Ansvarig utgivare: Tamara Adem, ordförande
Läkemedelskommittén Halland

Redaktör: Charlotta Eriksson,
informationsapotekare

Layout: Läkemedelskommitténs Arbetsutskott

Redaktionskommitté: Läkemedelskommitténs
Arbetsutskott

Adress: Region Halland –
Läkemedelskommittén Halland

Box 517, 301 80 Halland

Tel: 035-136520

E-post: lakemedelskommitten@regionhalland.se

Hemsida:
<https://vardgivare.regionhalland.se/behandlingsstod/lakemedel/lakemedelskommitten/>

